

Ulkoasiainvaliokunta

2015/2051(INI)

20.10.2015

LAUSUNTO

ulkoasiainvaliokunnalta

kehitysvaliokunnalle

aiheesta ”Valmistautuminen maailman humanitaarisen avun
huippukokoukseen: humanitaarisen avun haasteet ja mahdollisuudet”
(2015/2051(INI))

Valmistelija: Elena Valenciano

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Ulkoasiainvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kehitysvaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- A. toteaa, että humanitaariset kriisit johtavat lähes vääjäämättä siviileille ja etenkin naisille ja lapsille aiheutuvaan valtaisaan kärsimykseen, muun muassa kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin ja kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen kohdistuviin loukkauksiin;
- B. toteaa, että humanitaarisiin kriiseihin joutuneiden henkilöiden oikeus suojelun saamiseen tunnustetaan kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön ja humanitaarisen oikeuden mukaisesti olennaiseksi osaksi humanitaarista apua; toteaa, että tätä kysymystä pidetään yhtenä suurimpana huolenaiheena, jota on määrä käsitellä toukokuussa 2016 järjestettävässä humanitaarisen avun huippukokouksessa;
- C. toteaa, että humanitaarista kriisiä käsiteltäessä on saatava aikaan tasapaino ”tehokkuushyötyjen” ja ”arvojen vaalimisen” välillä;
 1. kannustaa humanitaarisen avun huippukokoukseen saapuvaa maailmanlaajuisia yhteisöä soveltamaan humanitaarisiin toimiin oikeuksia painottavaa lähestymistapaa, jolla pyritään löytämään parempia ja osallistavampia tapoja siviilien suojelemiseksi ottaen erityisesti huomioon naisten ja lasten sekä uskonnollisten tai etnisten vähemmistöjen kaltaiset haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät, yksilöidään uhkia ja heikkouksia sekä valvotaan ihmisoikeuksien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksia ja autetaan siten tehostamaan rankaisemattomuuden torjumista; katsoo, että ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden vaaliminen ja kaikkien humanitaarisiin toimiin osallistuvien osapuolten yhteisymmärryksen parantaminen lujittavat myös humanitaarisen toiminnan keskeisiä humanisuuden, puolueettomuuden, neutraaliuden ja operationaalisen riippumattomuuden periaatteita; korostaa, että suojelemisen on oltava humanitaarisen toiminnan keskiössä, ja pitää valitettavana, että keskeisiä humanitaarisia periaatteita ei kunnioiteta tai että niitä käytetään väärin poliittisiin, sotilaallisiin tai muihin kuin humanitaarisiin tarkoituksiin; varoittaa, että tällainen väärinkäyttö vesittää ja vaarantaa todellisia humanitaarisia operaatioita ja vaarantaa niihin osallistuvat; edellyttää, että terrorisminvastaisilla toimenpiteillä ei vesitetä eikä estetä humanitaarisia toimia;
 2. tähdentää, että humanitaarisella toiminnalla voi olla ratkaiseva ja proaktiivisempi rooli konflikteista ja kriiseistä kärsimään joutuneiden väestöryhmien vaikutusmahdollisuuksien parantamisessa etenkin konfliktien ja kriisien pitkittyessä, jolloin siviilit joutuvat siirtymään sekä maan sisällä että sen ulkopuolelle pidemmäksi aikaa, kun humanitaarisen toiminnan avulla voimistetaan asianomaisten henkilöiden sanomaa ja tunnustetaan heidän oikeutensa ja valmiutensa; korostaa, että on vahvistettava alueellisia ja paikallisia valmiuksia humanitaarisen avun toimittamiseen ja huolehdittava osallistamisprosesseista, joissa paikallisviranomaiset, kansalaisyhteiskunta, yksityinen sektori ja asianomainen väestö otetaan mukaan suunnitteluprosessiin; toteaa kuitenkin, että on tärkeää paneutua pitkittyneiden kriisien perimmäisiin syihin ja löytää näihin tilanteisiin kestävä poliittinen ratkaisu;
 3. vaatii, että kaikki siviilien suojelemista koskevat kansainväliset välineet, mukaan luettuna

vuonna 1951 tehty pakolaisia koskeva Geneven yleissopimus, ratifioidaan yleismaailmallisesti ja saatetaan osaksi eri maiden lainsäädäntöä; kehottaa kaikkia eri konfliktien osapuolia kunnioittamaan humanitaarisen avun järjestämistä ja noudattamaan kansainvälistä humanitaarista oikeutta; tähdentää, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden on seurattava kansainvälisen humanitaarisen oikeuden soveltamista ja saatettava loukkauksiin syyllistyneet vastuuseen teoistaan, mikä koskee myös valtiosta riippumattomia toimijoita;

4. kannustaa kansainvälistä yhteisöä lujittamaan toimiaan sen varmistamiseksi, että humanitaarinen apu on esteettä kaikkien vaarassa olevien saatavilla; toteaa jälleen kerran, että on edistettävä paikalla olevan humanitaarisen avustushenkilöstön turvallisuutta, suojelemista ja vapaata liikkuvuutta, koska avustushenkilöstöön kuuluvat joutuvat enenevässä määrin iskujen kohteiksi ja uhkailluiksi etenkin konfliktitilanteissa; korostaa, että tarvitaan humanitaarista kehitystä koskevaa yhteistyötä, jossa sovelletaan uusia menetelmiä, mukaan luettuina monta vaaratekijää huomioon ottava yhteinen riskianalyysi, monivuotinen ohjelmasuunnittelu ja rahoitus sekä humanitaarisen alan toimijoita koskevat poistumisstrategiat;
5. korostaa naisten keskeistä roolia humanitaarisiin kriiseihin joutuneiden yhteisöjen selviämässä ja toipumisessa sekä konfliktin aikana että konfliktin jälkeisissä tilanteissa; korostaa, että on paneuduttava naisten ja lasten erityistarpeisiin ja varmistettava heidän oikeutensa, koska he muodostavat enemmistön niistä, joihin humanitaariset kriisit vaikuttavat, ja humanitaariset kriisit vaikuttavat heihin rajummin; toteaa, että sukupuoliperusteinen väkivalta on yksi yleisimmistä mutta huonoimmin tunnustetuista ihmisoikeusloukkauksista ja yksi pahimmista sukupuolten tasa-arvon esteistä; muistuttaa, että konfliktitilanteissa raiskatuiksi joutuneiden ja raskaiksi tulleiden naisten ja tyttöjen on saatava asianmukaista tukea ja että heille on kansainvälisen oikeuden mukaisesti järjestettävä erilaisia seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluja; kehottaa ottamaan sukupuolinäkökulman täysipainoisesti huomioon maailman humanitaarisen avun huippukokouksessa suunniteltaessa tulevaa humanitaarisen avun järjestelmää, joka luodaan tämän kuulemisprosessin tuloksena;
6. vaatii, että on pyrittävä tehokkaasti varmistamaan tarvittavien varojen ja henkilöresurssien avulla, että oikeus opetuksen saamiseen toteutuu pitkittyneissä humanitaarisissa kriiseissä, koska opetuksen puuttuminen uhkaa lasten tulevaisuutta ja yhteiskuntakehitystä; korostaa jatkuvan opetuksen merkitystä turvattaessa ja edistettäessä yhteisiä ja yleismaailmallisia arvoja, kuten ihmisarvoa, tasa-arvoa, demokratiaa ja ihmisoikeuksia;
7. korostaa, että jokaisen ihmisen perusoikeuksiin kuuluu saada ravintoa, vettä, suojaa, puhtaanapitoa ja sairaanhoitoa; on erittäin huolissaan kehnoihin saniteettioloihin ja turvallisen juomaveden rajoitettuun saatavuuteen liittyvistä epidemiariskeistä sekä olennaisten lääkkeiden saatavuuden puutteesta humanitaarisissa kriiseissä; kehottaa unionia ottamaan johtavan aseman varmistettaessa, että välttämättömiä lääkkeitä ja turvallista juomavettä on riittävästi saatavilla humanitaaristen kriisien yhteydessä;
8. muistuttaa, että konflikteista, luonnonkatastrofeista tai ympäristön pilaantumisesta aiheutuva pakolaisuus jättää tietyt väestöryhmät erityisen haavoittuvaan asemaan; korostaa, että pakolaisten, maan sisäisesti siirtymään joutuneiden, ihmiskaupan uhrien ja muiden hengenvaarallisiin kriiseihin joutuneiden muuttajien ihmisoikeuksia on suojeltava asianmukaisesti; ilmaisee olevansa erittäin huolissaan nykyisestä pakolaisten, maan

sisäisesti siirtymään joutuneiden ja muuttajien ennätyksellisen suuresta määrästä maailmassa ja kehottaa maailmanlaajuisia yhteisöä hyödyntämään maailman humanitaarisen avun huippukokousta tilaisuutena saada hankittua tarvittava varat ja operationaaliset resurssit, jotta tähän haasteeseen kyetään vastaamaan erityisesti paneutumalla sen perimmäisiin syihin; korostaa uskontojen ja kulttuurien välisen vuoropuhelun merkitystä käsiteltäessä massiivisia pakolaisvirtoja; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita asettamaan maailmanlaajuisen pakolaiskriisin etusijalle kaikissa kyseistä huippukokousta koskevissa politiikoissaan ja kannoissaan ja pyrkimään ratkaisemaan tämän pakolaistulvan seuraukset ja sen taustalla vaikuttavat syyt; kehottaa siksi maailman humanitaarisen avun huippukokousta edellyttämään tehokkaampia keinoja ihmiskaupan torjumiseen ja terroristiryhmien rekrytoinnin ja rahoittamisen tyrehtyttämiseen ehkäisemällä ja hillitsemällä terroristitaitelijoiden rekrytointia, organisoitumista, kuljettamista ja varustamista sekä heidän matkojensa ja toimiensa rahoittamista; korostaa nopean toiminnan tarpeellisuutta ja merkitystä sekä konkreettista ja kattavaa pitkän aikavälin toimintasuunnitelmaa, jota sovelletaan yhteistyössä kolmansien maiden sekä alueellisten, kansallisten ja paikallisten toimijoiden kanssa, jotta siirtolaisia salakuljettaviin järjestäytyneen rikollisuuden verkostoihin voidaan soveltaa vaikuttavaa ja tehokasta lähestymistapaa; ottaa huomioon, että ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 14 artiklan 1 kohdassa taataan oikeus hakea ja nauttia turvapaikkaa, ja korostaa, että valtioilla on velvoite pidettyä pakolaisten maasta poistamisesta; korostaa, että unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä kaikkien kansainvälisten toimijoiden on noudatettava täysimääräisesti kansainvälistä oikeutta ja kannettava vastuunsa vaarassa olevien henkilöiden auttamisesta;

9. kehottaa unionia osoittamaan maailman suurimpana humanitaarisen avun antajana johtajuutta maailman humanitaarisen avun huippukokouksessa vaatimalla joustavampia menetelmiä humanitaarisen avun toimittamiseksi sekä proaktiivisia ja johdonmukaisia toimenpiteitä ja välineitä kriisien vaikuttavaa ehkäisemistä varten; kehottaa unionia ja muita avunantajia pitäytymään rahoitusta koskevissa sitoumuksissaan ja kehittämään tapoja lyhentää rahoitussitoumusten ja paikalla toteutettavien toimien välistä ajallista viivettä; korostaa lisäksi ihmisoikeustilanteesta raportoinnin merkitystä kriisejä koskevan varhaisvaroitusmekanismina ja kannustaa maailman humanitaarisen avun huippukokousta ottamaan tämän seikan huomioon, kun reagointiin perustuvasta ajattelutavasta siirrytään ennaltaehkäisevään ajattelutapaan;
10. kannustaa unionin kaikkia toimielimiä ja etenkin komission humanitaarisen avun ja pelastuspalveluiden pääosastoa (ECHO) sekä jäsenvaltioita tarkastelemaan, miten YK-järjestelmän avulla on onnistuttu sisällyttämään ihmisoikeuksia koskevat huolenaiheet olennaiseksi osaksi humanitaarisen avun toimia; kehottaa unionia ottamaan vahvemman roolin tämän prosessin edistämiseksi ja parantamisessa; korostaa, että on varmistettava EU:n humanitaarisen avun ja kehitysavun johdonmukaisuus ja yhteensovittaminen uudessa tilanteessa, kun unioni on päättänyt soveltaa kehitysyhteistyöhön oikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa; pitää tässä mielessä erittäin valitettavana, että komissio on jättänyt unionin humanitaariset toimet pois työkalupakistaan, joka koskee oikeuksiin perustuvan lähestymistavan soveltamista kehitysyhteistyöhön; kehottaa siksi komissiota sitoutumaan siihen, että se kehittää ja hyväksyy osana maailman humanitaarisen avun huippukokousta koskevaa toimintaansa oikeuksiin perustuvan lähestymistavan, jota sovelletaan unionin humanitaarisiin toimiin.

**LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS LAUSUNNON ANTAVASSA
VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	19.10.2015
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 45 -: 3 0: 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Lars Adaktusson, Michèle Alliot-Marie, Amjad Bashir, Bas Belder, Elmar Brok, Klaus Buchner, Javier Couso Permuy, Mark Demesmaeker, Georgios Epitideios, Eugen Freund, Michael Gahler, Richard Howitt, Sandra Kalniete, Manolis Kefalogiannis, Afzal Khan, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, Ryszard Antoni Legutko, Arne Lietz, Andrejs Mamikins, David McAllister, Francisco José Millán Mon, Alojz Peterle, Andrej Plenković, Jozo Radoš, Charles Tannock, László Tőkés, Johannes Cornelis van Baalen, Geoffrey Van Orden
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Ignazio Corrao, Marielle de Sarnez, Neena Gill, Ana Gomes, Javi López, Urmas Paet, Traian Ungureanu
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Beatriz Becerra Basterrechea, Jonás Fernández, Arne Gericke, Enrique Guerrero Salom, Kinga Gál, Costas Mavrides, Momchil Nekov, Ricardo Serrão Santos, Jutta Steinruck, Renate Weber, Josef Weidenholzer, Bogdan Brunon Wenta, Tomáš Zdechovský, Ivan Štefanec